

KOMISJA
EUROPEJSKA

WYSOKI PRZEDSTAWICIEL UNII
DO SPRAW ZAGRANICZNYCH I
POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

Bruksela, dnia 8.5.2019 r.
JOIN(2019) 7 final

WSPÓLNE SPRAWOZDANIE DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Specjalny Region Administracyjny Makau: Sprawozdanie roczne za 2018 r.

WSPÓLNE SPRAWOZDANIE DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY SPECJALNY REGION ADMINISTRACYJNY MAKAU: SPRAWOZDANIE ROCZNE ZA 2018 R.

Streszczenie

Od czasu przekazania Makau Chińskiej Republice Ludowej, które miało miejsce w 1999 r., Unia Europejska i jej państwa członkowskie uważnie obserwują zmiany polityczne i gospodarcze zachodzące w Specjalnym Regionie Administracyjnym Makau w ramach zasady „jeden kraj, dwa systemy”. Unia Europejska respektuje politykę „jednych Chin” i popiera zasadę „jeden kraj, dwa systemy” oraz jej wdrożenie.

Niniejsze sprawozdanie roczne na temat zmian zachodzących w Makau zostało sporządzone zgodnie ze zobowiązaniem podjętym wobec Parlamentu Europejskiego w 1997 r.

W 2018 r. zasada „jeden kraj, dwa systemy” była w dalszym ciągu wdrażana, z korzyścią dla Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau, Chin jako całości oraz społeczności międzynarodowej.

Jak widać na przykładzie postępowań sądowych wytoczonych przeciwko opozycjnemu członkowi organu ustawodawczego Sulu Sou, zasady praworządności i niezawisłości sędziów są przestrzegane. Zasadniczo przestrzega się podstawowych praw i wolności.

Mimo że ustawa zasadnicza Makau zapewnia ochronę swobód obywatelskich, opozycja polityczna jest słaba, a społeczeństwo obywatelskie niezbyt aktywne. Ustawa zasadnicza ani inne akty ustawodawcze nie przewidują wprowadzenia wyborów powszechnych. Niemniej jednak UE zachęca władze Makau do zwiększenia zaangażowania społeczeństwa w wybór premiera oraz Zgromadzenia Ustawodawczego. Zwiększyłyby to ich legitymację oraz poparcie społeczne, a także wzmocniło rządy.

Podczas powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka w Chinach, który odbył się w Genewie w listopadzie 2018 r., Makau otrzymało dwa zalecenia: pierwsze dotyczyło ochrony pracowników migrujących, a drugie dyskryminacji wobec osób LGBTI. Poważny problem stanowi nadal handel ludźmi.

W 2018 r. władze Makau podjęły lub zapowiedziały kilka inicjatyw mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa narodowego, co przyczyniło się do zwiększenia spójności między polityką Specjalnego Regionu Administracyjnego a stanowiskiem prezentowanym przez część kontynentalną: Zgromadzenie Ustawodawcze przyjęło poprawkę uniemożliwiającą zagranicznym sędziom wydawanie wyroków w sprawach dotyczących bezpieczeństwa narodowego, uchwalono ustawę o hymnie narodowym i zapowiedziano plan reformy ustaw o bezpieczeństwie narodowym.

W mediach Makau nadal wyrażano szerokie spektrum poglądów, choć zaniepokojenie budzi coraz większa autocenzura.

Gospodarka Makau dobrze prosperowała w 2018 r., wykazując silny wzrost, do którego przyczyniły się sektory gier hazardowych i turystyczny, bardzo niskie bezrobocie oraz stabilna sytuacja budżetowa. Zakładany przez rząd cel zapewnienia dywersyfikacji

gospodarczej nie został jeszcze jednak osiągnięty. Jedynie 6,8 % dochodów kasyn w Makau pochodzi ze źródeł niezwiązanych z grami hazardowymi.

W październiku 2018 r. miały miejsce inauguracja i otwarcie mostu łączącego Hongkong, Zhuhai i Makau. Ten ważny projekt infrastrukturalny łączy kontynentalne miasto Zhuhai z Hongkongiem i Makau, rozciągając się nad oraz pod wodą na 42 km (55 km razem z drogami dojazdowymi). Most zapewnia lepsze połączenie pomiędzy miastami należącymi do obszaru metropolitalnego Guangdong–Hongkong–Makau (ang. Greater Bay Area) i przyczyni się do większej integracji z częścią kontynentalną, stwarzając jednocześnie nowe możliwości i nowe wyzwania.

UE i Makau nadal utrzymują stabilne stosunki handlowe i pomyślnie ze sobą współpracują.

Rozwój sytuacji politycznej

W maju 2018 r. prodemokratyczny opozycyjny członek organu ustawodawczego Sulu Sou został skazany za wzięcie udziału w nielegalnym zgromadzeniu, po tym jak uczestniczył w demonstracji w 2016 r. W grudniu 2017 r. Zgromadzenie Ustawodawcze zawiesiło go w prawach członka. Prokurator wniósł o uznanie, że czyny Sulu Sou oraz współdziałającego z nim antysystemowego aktywisty Scotta Changa wypełniły znamiona kwalifikowanego nieposłuszeństwa oraz o wymierzenie im kary pozbawienia wolności, ale sąd orzekł, że zastosowanie tej kary nie byłoby zasadne z uwagi na fakt, że demonstracja była krótka i pokojowa. Jeżeli Sulu Sou zostałby skazany na karę pozbawienia wolności przekraczającą 30 dni, skutkowałoby to jego wydaleniem ze Zgromadzenia Ustawodawczego, co w konsekwencji osłabiłoby jeszcze bardziej już i tak niewielką opozycję. Po orzeczeniu sądu Sulu Sou mógł powrócić do swoich obowiązków członka organu ustawodawczego. Akt oskarżenia wniesiony przez prokuratora był krytykowany za motywacje polityczne, ale orzeczenie wyraźnie pokazuje, że sądy są niezależne.

W marcu rząd zapowiedział zamiar nowelizacji ustawy o bezpieczeństwie narodowym, „by być na bieżąco ze współczesnym społeczeństwem”. Sprawami, które zostały uznane za wymagające pilnej zmiany, były procedury dotyczące gromadzenia materiału dowodowego w postępowaniu przygotowawczym oraz szczególne zasady dotyczące stosowania środków przymusu przy gromadzeniu materiału dowodowego.

W dniu 3 lipca Zgromadzenie Ustawodawcze uchwaliło nowelizację uniemożliwiającą zagranicznym sędziom wydawanie orzeczeń w sprawach dotyczących bezpieczeństwa narodowego. Definicja bezpieczeństwa narodowego jest szeroka i z tego względu może zostać wykorzystana do wyłączenia sędziów od udziału w wielu sprawach. Władze stwierdziły, że nowelizacja była niezbędna do ochrony podstawowych interesów państwa. Ta decyzja była wyraźnym krokiem wstecz od obecnego mieszanego systemu prawnego umożliwiającemu Makau korzystanie z wiedzy fachowej zagranicznych sędziów. Zgodnie z oficjalnymi danymi liczbowymi 10 spośród 49 sędziów pokoju w Makau ma zagraniczne obywatelstwo, głównie portugalskie.

W sierpniu 2018 r. zwolniono ze Zgromadzenia Ustawodawczego doradców prawnych pochodzenia portugalskiego o długim stażu pracy. Mimo że byli oni zatrudnieni na podstawie umów na czas określony, ta nagła decyzja wzbudziła zaniepokojenie społeczeństwa obywatelskiego w kontekście wzmożonych starań zmierzających do odsunięcia portugalskich/zagranicznych ekspertów na rzecz chińskich.

W dniu 14 sierpnia Makau przyjęło ustawę o hymnie narodowym, która przewiduje karę grzywny dla każdego, kto znieważa hymn. Ustawa obejmuje również przepisy dotyczące uwzględnienia w szkolnych programach nauczania lekcji na temat historii hymnu.

W marcu 2018 r. organizatorzy festiwalu literackiego w Makau odwołali udział pisarzy Jung Chang, Suki Kim i Jamesa Churcha po tym, jak zostali nieoficjalnie poinformowani, że nie można zagwarantować im prawa wjazdu na terytorium Makau. Organizacja PEN Hong Kong¹ wydała oświadczenie, w którym wyraziła swoje zaniepokojenie tym „działaniem o charakterze cenzorskim i autorytarnym”. Incydent ten należy postrzegać w kontekście serii zakazów z 2017 r. wymierzonych w zagranicznych dziennikarzy i działaczy politycznych, uniemożliwiających im wjazd na terytorium Makau. Odmowy udzielenia zezwolenia na wjazd były uzasadniane bezpieczeństwem narodowym. Organy imigracyjne w Makau są co prawda uprawnione do wydawania decyzji odmownych w sprawie wniosków dotyczących zezwolenia na wjazd, jednak brak przejrzystości w tych sprawach wskazuje na niepokojącą tendencję w kierunku politycznej cenzury.

Równość szans, praw i wolności

Zgodnie z wpisaną w ustawę zasadniczą Makau zasadą „jeden kraj, dwa systemy” prawa i podstawowe wolności ludności Makau nadal były przestrzegane oraz utrzymywano praworządność.

Mimo zaleceń Komitetu ONZ przeciwko Torturom z grudnia 2015 r., władze Makau nie powołały niezależnego organu, który działałby na rzecz ochrony praw człowieka.

Powszechny okresowy przegląd praw człowieka w Chinach z listopada 2018 r. zawierał rozdział dotyczący sytuacji w Makau. Dwa państwa, w tym jedno będące członkiem UE, wydały zalecenia dla Makau: pierwsze wezwało do ratyfikacji Międzynarodowej konwencji o ochronie praw wszystkich pracowników migrujących i członków ich rodzin, a drugie do uchwalenia przepisów przeciwdziałających dyskryminacji, które chroniłyby wszystkie zmarginalizowane grupy społeczne, w tym osoby LGBTI.

W poprzednich raportach UE wyrażała również swoje zaniepokojenie dyskryminacją ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową. Jest ona szczególnie widoczna w obszarach zatrudnienia, edukacji i opieki zdrowotnej. Związki osób tej samej płci nadal oczekują na uwzględnienie w akcie ustawodawczym, na mocy którego przemoc domowa jest przestępstwem. Komitet Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych ONZ również wezwał Makau do przyjęcia kompleksowego ustawodawstwa zwalczającego dyskryminację.

Przestrzega się **wolności prasy**. Wydaje się, że istnieje pewien stopień autocenzury, w szczególności w mediach chińskojęzycznych oraz w przypadku doniesień o wydarzeniach w Chinach. Organizacje pozarządowe oraz działacze na rzecz wolności mediów wciąż wyrażają zaniepokojenie problemem autocenzury. Kolejną przeszkodą dla wolności prasy są trudności związane z dostępem do źródeł i uzyskaniem pełnych informacji od władz.

Handel ludźmi pozostaje w Makau problemem. W Makau obowiązują przepisy o zwalczaniu handlu ludźmi, jednak trzeba usprawnić ich egzekwowanie. Liczba postępowań karnych i wyroków skazujących za handel ludźmi jest nadal niska mimo wielu skarg. W 2018 r. władze Makau wysłały swojego przedstawiciela na siódmą konferencję ministerialną

¹ <http://www.penhongkong.org/about/>

i posiedzenie urzędników wysokiego szczebla zorganizowane w ramach procesu z Bali, czym zasygnalizowały chęć dalszej współpracy na rzecz zwalczania handlu ludźmi. Podczas dorocznego posiedzenia wspólnego komitetu UE–Makau, które odbyło się w marcu, Makau zobowiązało się do współpracy z UE w zakresie zwalczania handlu ludźmi. UE jest gotowa odnowić kontakty i podjąć współpracę z Makau w celu przekazania specjalistycznej wiedzy technicznej w zakresie najlepszych sposobów radzenia sobie z tym globalnym wyzwaniem.

Obywatele Makau wciąż korzystają z **wolności zgromadzeń** w wielu różnych obszarach, począwszy od czuwania 4 czerwca na placu Tian'anmen, a skończywszy na prawach pracowniczych. We wrześniu przyjęto nową ustawę o demonstracjach i zgromadzeniach, która przewiduje, że demonstranci o zamiarze zorganizowania demonstracji powiadamiają policję, a nie Urząd Spraw Obywatelskich i Samorządowych.

Makau nie wdrożyło skutecznie zasad **wolności zrzeszania się i rokowań zbiorowych** przewidzianych w konwencjach Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP). UE zachęca Makau do podjęcia niezbędnych kroków w celu zastosowania się do konwencji MOP. W Makau nie istnieje płaca minimalna, z wyjątkiem tej przewidzianej dla pracowników sprzątających i pracowników ochrony. Rząd ma zamiar wprowadzić w 2019 r. powszechną płacę minimalną dla wszystkich pracowników.

Nierówności ekonomiczne i społeczne budzą niepokój. Brak jest oficjalnych danych dotyczących poziomu ubóstwa. Rząd twierdzi, że jedynie 2,3 % ludności w Makau żyje w ubóstwie, ale organizacje społeczeństwa obywatelskiego szacują, że odsetek ten jest bliższy 10 %. We wrześniu Komitet ds. Likwidacji Rasowej ONZ (CERD) stwierdził, że konieczność zmniejszenia poziomu ubóstwa jest jednym z obszarów problemowych. Komitet wezwał rząd do podjęcia kroków zmierzających do zlikwidowania nierówności etniczno-ekonomicznych i do przedstawienia statystycznych wskaźników dotyczących praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, a także skuteczności zastosowanych środków.

Makau prowadzi walkę z **korupcją** i nie uchyla się od zaangażowania w głośne sprawy. W 2018 r. wszczęto śledztwa w sprawie prezesa Instytutu Promocji Handlu i Inwestycji w Makau oraz przewodniczącego Funduszu Emerytalnego, co pokazuje, że rząd prowadzi politykę zerowej tolerancji dla korupcji wśród funkcjonariuszy publicznych.

Zmiany gospodarcze

W 2018 r. PKB Makau wzrosło o 4,7 %² w porównaniu do roku poprzedzającego, podczas gdy w 2017 r. wzrost ten wyniósł 9,7 %. Po znacznym pogorszeniu koniunktury w poprzedzających latach, gdy sektor gier hazardowych mocno ucierpiał wskutek kampanii antykorupcyjnej w Chinach kontynentalnych, w 2017 r. odnotowano wzrost gospodarczy. W 2018 r. Międzynarodowy Fundusz Walutowy zaklasyfikował Makau jako czwartą najbogatszą gospodarkę na świecie pod względem PKB na mieszkańca.

Rząd wprowadza długotrwałą strategię zmierzającą do zdywersyfikowania gospodarki, ale gospodarka Makau wciąż w dużym stopniu opiera się na sektorach gier hazardowych i turystyki. Ożywienie gospodarcze w latach 2017 i 2018 wynikało z poprawy sytuacji w sektorze gier hazardowych i stałego napływu turystów. W 2018 r. do Makau przybyło 35,8 mln odwiedzających, co stanowiło wzrost o 9,8 % w stosunku do 2017 r. Przychody z sektora

² Źródło: o ile nie określono inaczej, wskaźniki makroekonomiczne pochodzą ze statystyk Urzędu Statystycznego rządu Specjalnego Regionu Autonomicznego Makau.

gier hazardowych wzrosły o 14,0 % i osiągnęły wysokość 303 mld MOP (około 33 mld EUR).

Makau osiągnęło pełne zatrudnienie i w dużym stopniu opiera się na pracownikach i specjalistach będących cudzoziemcami³. Stopa bezrobocia w ciągu ostatnich 7 lat stale utrzymywała się na poziomie poniżej 2 % (wliczając w to pogorszenie koniunktury gospodarczej, które miało miejsce w latach 2014–2016) i 2018 r. nie był pod tym względem wyjątkiem. Inflacja wzrosła z 1,2 % w 2017 r. do 3,0 % w 2018 r.

Wprawdzie wskaźniki wzrostu dla 2018 r. są ogólnie dobre, jednak gospodarka zwolniła w ciągu roku ze wzrostu na poziomie 7,6 % w pierwszej połowie roku do 2,0 % w drugiej. To spowolnienie gospodarcze jest wynikiem spadku inwestycji (w szczególności inwestycji budowlanych) i spowolnieniem wzrostu eksportu usług (w szczególności eksportu gier hazardowych).

Dnia 15 listopada premier Fernando Chui Sai On wygłosił swoje ostatnie **przemówienie dotyczące strategii politycznej** jako premier. Zasadniczym celem pozostaje konsolidacja sektorów turystyki i gier hazardowych, głównych gałęzi przemysłu w Makau. Priorytetami są regulacja, fiskalizacja i promowanie konkurencyjności. Makau dąży do dywersyfikacji gospodarczej opartej o istniejące gałęzie przemysłu, wykorzystując dostępną infrastrukturę do pobudzenia wzrostu branży konferencyjnej i wystawienniczej, do promowania przemysłu kreatywnego i do rozwoju wyspecjalizowanych przedsiębiorstw finansowych. Rząd zobowiązał się również do ułatwienia innowacji i wspierania małych i średnich przedsiębiorstw poprzez tworzenie zachęt i zmniejszenie podatków. Po raz 12 z rzędu rząd wprowadził pakiet dotacji finansowych, w tym wypłat gotówki, mających na celu poprawę życia ludności.

Sytuacja budżetowa Makau w 2018 r. była nadal stabilna. Specjalny Region Administracyjny dysponuje sporymi rezerwami, a na jego koncie budżetowym od lat figuruje nadwyżka. Pod koniec września 2018 r. wartość rezerw finansowych rządu wynosiła 554,9 mld MOP (60,4 mld EUR).

Dywersyfikacja gospodarki Makau pozostaje celem długofalowym. Jednym z celów określonych przez władze Makau w pięcioletnim planie rozwoju na lata 2016–2020 jest zwiększenie do 2020 r. udziału dochodów operatorów kasyn ze źródeł niezwiązanych z grami hazardowymi do 9 %. Zgodnie jednak z raportem dotyczącym dywersyfikacji gospodarczej, który został opublikowany pod koniec grudnia 2018 r. przez Urząd Statystyczny, cel ten wydaje się być coraz bardziej nieosiągalny. Rok 2017 był rzeczywiście rozczarowujący pod względem dywersyfikacji gospodarczej i jedynie 6,8 % dochodów kasyn pochodziło ze źródeł niezwiązanych z grami hazardowymi, co stanowi spadek z poziomu 7,4 % w 2016 r.

Co zaś tyczy się **ochrony środowiska**, w tegorocznym przemówieniu dotyczącym strategii politycznej premier Makau zaproponował budowę ośrodka zajmującego się przetwarzaniem papieru, tworzyw sztucznych i metalu przed ich wywozem oraz budowę scentralizowanego ośrodka zajmującego się przetwarzaniem odpadów żywnościowych. Premier ogłosił także plany budowy 200 stacji ładujących dla pojazdów elektrycznych, wprowadzenia maszyn do recyklingu butelek z tworzyw sztucznych, a także uchwalenia przepisów ograniczających stosowanie toreb z tworzyw sztucznych.

³ Pracownicy zagraniczni stanowili w 2017 r. ponad 40 % siły roboczej Makau, a około dwóch trzecich z nich pochodzi z Chin kontynentalnych.

Współpraca regionalna

W dniu 12 grudnia Makau wspólnie z chińskim Ministerstwem Handlu podpisały porozumienie w sprawie handlu towarami w ramach **umowy o bliższej współpracy gospodarczej między Chinami i Makau (CEPA)**. Nowe porozumienie, które ma zostać wprowadzone w życie 1 stycznia 2019 r., ustanawia reguły pochodzenia i elastyczniejsze metody ustalania pochodzenia wszystkich produktów sklasyfikowanych w chińskich kodach taryfowych. Upraszcza ono również w większym stopniu odprawę celną w odniesieniu do handlu towarami. Specjalny rozdział poświęcony został obszarowi metropolitalnemu Gunagdong–Hongkong–Makau, a jego celem jest wprowadzenie środków dotyczących odprawy celnej towarów wewnątrz obszaru metropolitalnego na zasadzie pilotażowej.

W październiku otwarto **most łączący Hongkong, Zhuhai i Makau**, który jest najdłuższym mostem morskim na świecie. Most skraca czas podróży pomiędzy Makau a Hongkongiem i będzie pełnił istotną rolę w procesie integracji obszaru metropolitalnego.

Makau odgrywa rolę gospodarczego pomostu między Chinami a państwami portugalskojęzycznymi. W przemówieniu dotyczącym strategii politycznej z 2019 r. zaproponowano w tym kontekście utworzenie platformy usług finansowych pomiędzy Chinami i krajami portugalskojęzycznymi, a także rozwój Makau jako centrum rozliczeń w RMB dla krajów portugalskojęzycznych.

W opublikowanym w lutym planie działania dla obszaru metropolitalnego wyznaczono Makau jako jedno z czterech głównych miast (razem z Hongkongiem, Shenzhen i Guangzhou) do odegrania kluczowej roli w rozwoju regionu. Zgodnie z tym planem Makau powinno dążyć do wzmocnienia swojej pozycji jako światowej klasy centrum turystycznego i rekreacyjnego oraz platformy współpracy w zakresie usług gospodarczych i handlowych między Chinami i krajami portugalskojęzycznymi.

Stosunki dwustronne UE–Makau

W 2018 r. 25 % łącznego przywozu do Makau pochodziło z UE, która była drugim – po Chinach kontynentalnych – źródłem przywozu dla tego regionu. UE była jednak odbiorcą mniej niż 1,7 % towarów wywożonych z Makau. Te nierówności w handlu od dawna generują nadwyżkę handlową po stronie UE, gdyż zapotrzebowanie Makau na towary przywozowe od lat wzrasta, a sektor wytwórczy regionu odpowiada już tylko za mniej niż 1 % PKB.

W 2018 r. dwustronny **handel towarami** wzrósł o 29,5 % i osiągnął wartość 963 mln EUR. W 2018 r. łączna wartość eksportu z UE do Makau wyniosła 852 mln EUR, co stanowi wzrost o 36,1 % w stosunku do roku poprzedzającego, czego wynikiem była nadwyżka w handlu w wysokości 741 mln EUR. W Makau rośnie popyt na europejskie towary luksusowe. Zasadnicze znaczenie dla stosunków handlowych UE–Makau mają możliwości rynkowe w branży gier hazardowych i branży turystycznej. Najważniejsze towary wywozowe UE to wysokiej klasy wyroby skórzane, odzież, zegarki i biżuteria, żywność i napoje oraz samochody.

Z uwagi na fakt, że Makau realizuje coraz więcej projektów infrastrukturalnych, przedsiębiorstwa UE mogą być również zainteresowane **zamówieniami** w sektorze transportu, energii i budownictwa. W porównaniu jednak do innych głównych inwestorów (Hongkongu, Chin i USA) bezpośrednie inwestycje przedsiębiorstw UE w Makau pozostają

skromne. W 2017 r. największym unijnym inwestorem w Makau była Portugalia, odpowiadająca za 3,7 % (tj. 9 mld MOP) całkowitej kwoty inwestycji bezpośrednich.

W przemówieniu dotyczącym strategii politycznej z 2019 r. premier podkreślił zainteresowanie zacieśnieniem stosunków gospodarczych z UE, wykorzystując Portugalię jako punktu wejścia.

W dniu 23 marca w Makau odbyło się **22 posiedzenie wspólnego komitetu UE–Makau**. Strony w szczególności dokonały przeglądu kontroli przeprowadzonej przez UE w 2018 r. w zakresie zobowiązań podjętych przez Makau w dziedzinie dobrego zarządzania w kwestiach podatkowych. W grudniu 2017 r. Makau znalazło się na liście UE obejmującej 17 jurysdykcji podatkowych niechętnych współpracy, ale zostało z niej wykreślone w styczniu 2018 r., po tym jak rząd Makau zobowiązał się zapewnić zgodność z wymaganiami UE do końca 2018 r. W czasie procesu kontroli UE z zadowoleniem przyjęła fakt, że Chińska Republika Ludowa rozszerzyła zakres stosowania Konwencji o wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach podatkowych na Specjalny Region Administracyjny Makau, a ten uruchomił wszystkie niezbędne porozumienia w zakresie wymiany informacji. UE poparła również ocenę dotyczącą zapewnienia przez system podatkowy korzyści spółkom offshore, która została przeprowadzona przez OECD, po tym jak Specjalny Region Administracyjny Makau w grudniu 2018 r. wprowadził poprawki do systemu podatkowego w celu dostosowania go do wymogów OECD. Na tej podstawie Rada Unii Europejskiej uzgodniła w marcu 2019 r., że Makau wypełniło swoje zobowiązania w dziedzinie dobrego zarządzania w kwestiach podatkowych. W 2019 r. UE będzie kontynuowała dialog ze Specjalnym Regionem Administracyjnym Makau na temat wdrożenia norm minimalnych grupy G-20 w zakresie przeciwdziałania erozji bazy podatkowej i przenoszenia zysków.

UE przyjęła do wiadomości dążenie Specjalnego Regionu Administracyjnego Makau do zostania centrum tradycyjnej medycyny chińskiej. UE i Makau uzgodniły, że zorganizują wymianę informacji na szczeblu eksperckim na temat unijnego systemu regulacyjnego w dziedzinie tradycyjnych produktów leczniczych pochodzenia roślinnego. Obie strony postanowiły również kontynuować proces pogłębiania współpracy w zakresie ochrony środowiska i technologii ekologicznych, w szczególności na międzynarodowym forum współpracy w zakresie ochrony środowiska i towarzyszących mu targach w Makau (ang. International Environmental Cooperation Forum and Exhibition). Co zaś tyczy się turystyki, obie strony omawiały sposoby umożliwiające zwiększenie przepływów turystycznych i wymiany turystycznej.

W 2018 r., jak co roku, **Europejska Izba Handlowa w Makau (MECC)**⁴ wraz z **Europejską Izbą Handlową w Hongkongu** wspólnie koordynowały europejską reprezentację na międzynarodowym forum współpracy w zakresie środowiska i wystawie poświęconej tej tematyce, które odbyły się w Makau w marcu, a także na międzynarodowych targach inwestycyjnych i handlu zagranicznego, które odbyły się w Makau w październiku.

Turystyka była szczególnie istotna dla stosunków dwustronnych w 2018 r. z uwagi na fakt, że był to **rok turystyki UE–Chiny**. Z okazji Dnia Europy słynna wieża w Makau została oświetlona błękitem flagi UE. W dniu 23 października Makau było gospodarzem **7. Globalnego Forum Gospodarczego Turystyki**, razem z Unią Europejską jako regionem partnerskim oraz Guangdongem jako prowincją partnerską. Podczas tego wydarzenia UE

⁴ Europejska Izba Handlowa w Makau to organizacja hybrydowa, w skład której wchodzi bezpośredni przedstawiciele przedsiębiorstw oraz członkowie z krajowych izb handlowych państw UE.

miała własny pawilon, zorganizowała wydarzenie mające na celu nawiązywanie kontaktów biznesowych, a także brała czynny udział w forum.

UE i Makau z sukcesem rozwijają dwa sztandarowe projekty: pierwszy obejmuje obszar prawa, a celem drugiego jest szkolenie tłumaczy ustnych. Pierwszy projekt, **trzeci program współpracy Makau–UE w dziedzinie prawa**, przyczynia się do modernizacji i rozwoju systemu prawnego w Specjalnym Regionie Administracyjnym Makau. Drugi projekt, **program szkoleniowy w zakresie tłumaczeń konferencyjnych w języku chińskim i portugalskim**, który został uzgodniony pomiędzy Komisją Europejską i Biurem Administracji Publicznej i Służby Cywilnej Makau, działa już od 2006 r. i wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu na tłumaczy ustnych obu języków. Do tej pory wyszkolono 97 tłumaczy ustnych pochodzących z Makau, z których większość pracuje teraz w administracji publicznej. Od 2010 r. Instytut Politechniczny Makau we współpracy z Komisją Europejską prowadzi również program szkoleniowy przeznaczony dla wykładowców uniwersyteckich i zawodowych tłumaczy ustnych z Makau i Chin kontynentalnych. **Program akademicki UE w Makau** został zastąpiony działaniami organizowanymi w ramach projektu „Jean Monnet”. Przyczyniają się one do lepszego zrozumienia UE w Makau.

Po posiedzeniu Wspólnego Komitetu UE–Makau z 2015 r. ustanowiono mechanizm współfinansowania w ramach programu „**Horyzont 2020**”, a UE w 2018 r. zorganizowała posiedzenie instruktażowe, by zachęcić do wzięcia w nim udziału. Środki finansowe są przyznawane jednostronnie zwycięskim uczestnikom programu „Horyzont 2020” pochodzącym z Makau, w ramach Funduszu Rozwoju Naukowego i Technologicznego Makau. Przez ostatnie 2 lata fundusz otrzymał jednak tylko jedno zgłoszenie, które nie zostało wybrane. Do końca 2018 r. żaden podmiot z Makau nie przystąpił do programu „Horyzont 2020”.